

Loodusõpetuse ainekava

4. klassi

Maht: 70 tundi

Eesmärgid:

- kujundatakse uurimisoskusi,
- õpitakse vormistama ja esitama uurimistulemusi
- tunneb huvi loodusteaduste õppimise vastu;
- väärtustab uurimistegevust looduse tundmaõppimisel
- sõnastab uurimisküsimusi/probleeme ja kontrollib hüpoteese;
- kavandab õpetaja juhendamisel lihtsamaid praktilisi töid;
- teeb katseid, järgides praktilise töö juhendeid;
- arutleb loodusteadusliku uurimuse ja praktiliste tööde juhendite üle;
- kasutab ohutusnõudeid järgides õigesti sobilikke mõõtevahendeid;
- analüüsib andmeid, teeb järeldusi ja esitab uuringu tulemusi;
- leiab eri allikatest loodusteaduslikku teavet ning hindab infoallika usaldusväärtust;
- oskab vastandada teaduslikku ja mitteteaduslikku seletust
- oskab infot hankima, kasutades erinevaid kaarte ja atlast, täita kontuurkaarti.
- Tutvutakse planeet Maa mitmepalgelisusega looduskatastroofide kontekstis.
- Tutvutakse ühe- ja hulkraksete organismidega ning nende eluavaldustega.
- Omandatakse üldised teadmised hulkrakse taime- ja loomorganismi terviklikkusest ja eluavalduste üldistest põhimõtetest ning erinevatest keskkonnatingimustest Maal.
- Omandatakse ettekujutus elu arengust Maal.
- Õpitakse kasutama mikroskoopi.
- Tutvutakse Maa erinevate piirkondade (kõrb, vihmamets, polaaralad, kõrgmäestikud) looduslike tingimustega
- Omandatakse ülevaade inimese välis- ja siseehitusest võrdluses imetajate loomadega.
- Omandatakse ettekujutus inimese arengust Maal.

Õppesisu

Maailmaruum (14 tundi)

Päike ja tähed. Päikesesüsteem. Tähistaevas. Tähtkujud. Suur Vanker ja Põhjanaan. Galaktikad. Astronoomia.

Planeet maa (10 tundi)

Gloobus kui Maa mudel. Maa kujutamine kaartidel. Erinevad kaardid. Mandrid ja ookeanid. Suuremad riigid Euroopa kaardil. Geograafilise asendi iseloomustamine. Eesti asend Euroopas. Looduskatastroofid: vulkaanipursked, maavärinad, orkaanid, üleujutused.

Elu mitmekesisus maal (26 tundi)

Organismide mitmekesisus: ühe- ja hulkraksed organismid. Organismide eluavaldused: toitumine, hingamine, paljunemine, kasvamine, arenemine, reageerimine keskkonnatingimustele. Elu erinevates keskkonnatingimustes. Elu areng Maal.

Inimene (20 tundi)

Inimese ehitus: elundid ja elundkonnad. Elundkondade ülesanded. Organismi terviklikkus. Tervislikud eluviisid. Inimese põlvnemine. Inimese võrdlus selgroogsete loomadega. Taimed, loomad, seened ja mikroorganismid inimese kasutuses.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine

- Mudeli valmistamine Päikese ja planeetide suuruse ning omavahelise kauguse kujutamiseks.
- Öö ja päeva vaheldumise mudeldamine.
- Maa tiirlemise mudeldamine.
- Tähistaeva vaatlused. Põhjanaanala leidmine tähistaevas.
- Gloobuse kui Maa mudeli valmistamine.
- Õpitud objektide kandmine kontuurkaardile.
- Erinevate allikate kasutamine info leidmiseks ja ülevaate koostamiseks looduskatastroofide kohta.
- **Õppekäik Tõravere Observatooriumi**
- Erinevate rakkude vaatlemine ja võrdlemine.

- Raku mudeli ehitamine või uurimine multimeedia materjalide abil.
- Seemnete idanemise uurimine erinevates keskkonnatingimustes.
- Taimede ja loomade kohanemise uurimine muutuvates keskkonnatingimustes.
- Organismide eluavalduste uurimine looduses
- Elundi mudeli valmistamine ja/või talitluse uurimine.
- Katsed ja laboritööd inimese elundite talituse uurimiseks.
- Ülevaate koostamine inimese seosest ühe taime-, looma-, seeneliigi või bakterirühmaga.
- Menüü analüüsimine, lähtudes tervisliku toitumise põhimõtetest.
- **Õppekäik Tallinna Tervishoiumuuseumi**

Läbivad teemad:

- „Keskkond ja jätkusuutlik areng“
- „Väärtused ja kõlblus“
- „Tehnoloogia ja innovatsioon“
- „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“
- „Kultuuriline identiteet“
- praktiliste tööde kaudu „Tervis ja ohutus“

Õpitulemused

Õpilane:

- tunneb huvi maailmaruumi ehituse vastu;
- nimetab Päikesesüsteemi planeetid;
- kirjeldab joonise põhjal Päikesesüsteemi ehitust;
- kirjeldab praktilise töö tulemusena loodud mudeli põhjal Päikese ning planeetide suhtelisi suurusi ja omavahelisi kaugusi;
- mudeldab Kuu tiirlemist ümber Maa;
- mudeldab Maa tiirlemist ümber Päikese;
  - teab, et Päikesesüsteem asub galaktikas nimega Linnutee;
  - leiab taevafääril ja taevakaardil Suure Vankri ja Põhjanea la ning määrab põhjasuuna;
  - teab, et astronoomid uurivad kosmilisi kehi;

- huvitub Maal toimuvatest loodusprotsessidest,
- kirjeldab gloobust kui Maa mudelit: kuju, pöörlemine, leppemärkide tähendus;
- teab, mida tähendab väljend „poliitiline kaart“;
- nimetab riigi geograafilise asendi tunnused;
- iseloomustab maailma poliitilise kaardi järgi etteantud riigi, sh Eesti geograafilist asendit;
- leiab atlase kaardilt kohanime registri järgi tundmatu koha;
- kirjeldab vulkaanipurset (tuhapilv, mürgised gaasid, laavavoolud) ja sellega kaasnevaid ohtusid loodusele, sh inimesele. Teab, et Maa sisemuses on piirkondi, kus kivimid pole kõvad.
- toob näiteid erinevate looduskatastroofide kohta ning iseloomustab nende mõju loodusele ja inimeste tegevusele.'
- märkab elusolendite eluavaldusi ja arvestab neid oma igapäevaelus;
- oskab kasutada valgusmikroskoopi;
- selgitab ühe- ja hulkraksete erinevust;
- nimetab bakterite eluavaldusi ning tähtsust looduses ja inimese elus;
- võrdleb taimede, loomade, seente ja bakterite eluavaldusi;
- toob näiteid taimede ja loomade kohastumise kohta kõrbes, vihmametsas, mäestikes ning jäävööndis;
- teab, et kõik organismid koosnevad rakkudest;
- teab, et keskkonnatingimused erinevad Maal;
- nimetab organismide eluavaldused.
- väärtustab inimest ja tema vajadusi ning tervislikke eluviise;
- mõistab, et inimene on looduse osa ning tema elu sõltub loodusest;
- toimib keskkonnateadliku tarbijana ning väärtustab tervislikku toitu;
- kirjeldab inimese elundkondade ülesandeid ja talitluse üldisi põhimõtteid ning vastastikuseid seoseid;
- seostab inimese ja teiste organismide elundeid nende funktsioonidega;
- võrdleb inimest selgroogsete loomadega;
- toob näiteid taimede, loomade, seente ja bakterite tähtsuse kohta inimese elus;
- põhjendab tervisliku eluviisi põhimõtteid ning koostab tervisliku päevamenüü;
- nimetab inimese elundkondade tähtsamaid elundeid;

- teab, et inimene ja tema eellased kuuluvad loomariiki;
- teab, et paljude loomade ja inimese ehituses on sarnaseid jooni;
- teab erinevate elusorganismide tähtsust inimese elus.

Uurimuslikud oskused:

Õpilane

- sõnastab uurimisküsimusi/-probleeme;
- kavandab õpetaja juhendamisel lihtsamaid praktilisi töid;
- teeb katseid, järgides praktilise töö juhendeid;
- arutleb loodusteadusliku uurimuse ja praktiliste tööde juhendite üle;
- kasutab ohutusnõudeid järgides õigesti sobilikke mõõtevahendeid;
- analüüsib andmeid, teeb järeldusi ja esitab uuringu tulemusi;
- leiab eri allikatest loodusteaduslikku teavet ning hindab infoallika usaldusväärsust;

Ainetevaheline lõimumine

Matemaatika: suured arvud, pikkus- ja ajaühikud;

Eesti keel: tekstide lugemine, mõistmine ja sisu jutustamine.

Kunstiõpetus: gloobuse ja vulkaani mudeli valmistamine;

Ajalugu: Euroopa poliitiline kaart.

Hindamine

- õpilase teadmisi ja oskusi hinnatakse
- refereerimine
- materjali analüüsimine
- kirjaliku töö vormistamine
- koostööoskused suulised vastused (esitused)
- kirjalikud tööd
- praktilised tegevused

Peamised praktilised tegevused

- uurimuslikud tööd;
- loodusvaatlused;

- objektide vaatlus, mõõtmine, katsete läbiviimine;
  - õpimapi koostamine;
  - kollektsiooni koostamine;
  - töö arvutipõhiste õpikeskkondadega;
  - töö veebimaterjalidega;
  - õpilasprogrammides osalemine.
- uurimisoskusi hinnatakse
  - pööratakse tähelepanu probleemide tuvastamisele,
  - küsimuste ja hüpoteeside sõnastamisele,
  - katse kavandamine,
  - andmete kogumine ja esitamine,
  - andmete analüüsimine ja tõlgendamine,
  - järelduste tegemine
  - taustinfo kogumine,
  - küsimuste sõnastamine,
  - töövahendite käsitlemine,
  - katse tegemise, mõõtmise, andmekogumise, täpsuse tagamine,
  - ohutusnõuete järgimine,
  - tabelite ja diagrammide analüüsi, järelduste tegemine
  - tulemuste esitamise oskus
  - oskust sõnastada probleeme
  - aktiivne osalus aruteludes, oma arvamuse väljendamine ning põhjendamine

Õpitulemusi hinnatakse

- sõnaliste hinnangutega
- numbriliste hinnetega

Kirjalike tööde hindamine toimub punktisüsteemi alusel järgmise protsendiskaala järgi.

Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et

- hinne „5” 90–100%

- hinne „4” 75–89%,
- hinne „3” 50–74%,
- hinne „2” 20–49%
- hinne „1” 0–19%.

Hindamisel viie palli süsteemis:

hindega „5” ehk „väga hea” - hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;

hindega „4” ehk „hea” - hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;

hindega „3” ehk „rahuldav” - hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus;

hindega „2” ehk „puudulik” - hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus;

hindega „1” ehk „nõrk” - hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.

Märke „0” ei ole hinne, vaid näitab õpilase tegemata tööd, mis peale töö sooritamist, kuni kahe nädala jooksul, asendatakse hindega.

Õppekirjandus:

Loodusõpetuse õpik 4.klassile I ja II osa

Loodusõpetuse töövihik 4.kl I ja II osa